

บทที่ 2

ความหมายของการพัฒนาและเครื่องบ่งชี้ หรือดัชนีวัดการพัฒนา

1. ความหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ

เราทราบแล้วว่า ความสนใจในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างจริงจังและเป็นระบบเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 ประชาชนในประเทศ “ด้าหลัง” อันได้แก่ ประเทศส่วนใหญ่ในเอเชีย แอฟริกา และอเมริกาใต้ในขณะนั้น มีความเป็นอยู่ที่ลำบากยากแค้นและแตกต่างอย่างมากจากประชาชนในประเทศที่ก้าวหน้า เช่น สหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรปตอนเหนือ ดังนั้นเมื่อเริ่มการพัฒนาเศรษฐกิจ จุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาจึงอยู่ที่การยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น และขจัดปัญหาความล้าหลังในประเทศ

แนวคิดในการพัฒนาในขณะนั้นก็คือ ต้องพยายามเพิ่มผลผลิตและยกระดับรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น เพราะแสดงว่าระบบเศรษฐกิจสามารถยกระดับสวัสดิการหรือความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงนั้นจึงหมายถึง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ในความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป ซึ่งก็คือการเพิ่มผลผลิตของระบบเศรษฐกิจในระยะยาว (เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการเพิ่มปัจจัยการผลิตในระบบเศรษฐกิจ อันมีผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่แท้จริงหรือรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของคนสูงขึ้นนั่นเอง) แนวคิดนี้เกิดจากความเชื่อว่า เมื่อมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จะเกิดสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบันเรียกว่า automatically trickling-down process หรือก็คือเกิดกระบวนการที่ผลของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจส่งต่อ (หรือไหลลง) ไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจโดยอัตโนมัติ อันมีผลให้ประชากรมีความเป็นอยู่ดีขึ้นโดยทั่วหน้ากัน คำอธิบาย ที่เป็นรูปธรรมก็คือเพราะการเพิ่มผลผลิตในระบบเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการจ้างงานและรายได้เพิ่มขึ้น ประชาชนมีอำนาจซื้อเพิ่มขึ้นและมีทางเลือกบริโภคมากขึ้น ดังนั้นความเป็นอยู่ย่อมดีขึ้นโดยอัตโนมัติ

ในช่วงทศวรรษ 1950 เริ่มมีการเรียกประเทศที่มีสภาพเศรษฐกิจด้าหลังและยากจนเหล่านี้ว่า “ประเทศด้อยพัฒนา” (underdeveloped-countries) มีการอธิบายว่า ความด้อยพัฒนาเกิดจากการขาด “เงื่อนไขเบื้องต้น” (initial

conditions) สำหรับการพัฒนา^{1/} ซึ่งโดยปกติมักจะเกี่ยวเนื่องกับลักษณะเฉพาะเจาะจงของคนหรือสังคมในประเทศ เช่น การขาดความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้น (inventiveness) การขาดพลวัต (dynamism) ของสังคม การขาดแรงกระตุ้นหรือความอยากที่จะประสบความสำเร็จ (the achievement motivation) ฯลฯ หรือเกิดจากสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา เช่น การขาดแคลนทรัพยากร หรือปัจจัยทุน การมีระบบการบริหารและการเมืองที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ในช่วงทศวรรษ 1960 แม้ว่าประเทศเหล่านี้จะได้รับการเรียกขานใหม่ว่า “ประเทศที่พัฒนาน้อยกว่า” (less-developed countries : LDCs) หรือ “ประเทศโลกที่สาม” (third world countries) เพื่อแยกประเทศเหล่านี้จากกลุ่มประเทศที่พัฒนามากกว่า (more-developed countries : MDCs) หรือประเทศทุนนิยมอุตสาหกรรมตะวันตก (ประเทศโลกที่หนึ่ง) และประเทศสังคมนิยมตะวันออก (ประเทศโลกที่สอง) แต่แนวคิดเรื่องของความด้อยพัฒนาของประเทศเหล่านี้ยังคงอยู่ การพัฒนาในช่วงนี้ (ค.ศ. 1950-1970) นอกจากจะเน้นในเรื่องของการเจริญเติบโตและการรักษาระดับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้คงอยู่ตลอดไป ยังเน้นที่การแก้ปัญหาความด้อยพัฒนา หรือพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ โดยแนวนี้นี้ การพัฒนาเศรษฐกิจจะหมายถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ในความหมายที่กล่าวข้างต้น) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และทัศนคติ อันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและวิธีการผลิต เช่น การเพิ่มขึ้นในสัดส่วนของอุตสาหกรรมในผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิต การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอาชีพในสังคม การเพิ่มขึ้นในระดับการศึกษาและฝึกอบรม การเกิดชนชั้นใหม่ทางสังคม เช่น ผู้นำทางอุตสาหกรรม การค้า การเงิน ข้าราชการ กลุ่มกรรมกร ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมือง เช่น การเคลื่อนตัวของอำนาจจากระดับท้องถิ่น (ซึ่งเจ้าของที่ดินมีอำนาจ) มาสู่ระดับชาติ (ซึ่งมีกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกลุ่มใหม่ ๆ เกิดขึ้น) การเปลี่ยนแปลงค่านิยม ทัศนคติ ในเรื่องการกินอยู่ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ เป็นต้น^{2/}

อย่างไรก็ดี เมื่อมาถึงต้นทศวรรษ 1970 ปรากฏว่าผลของการพัฒนาตามแนวคิดข้างต้นของประเทศกำลังพัฒนา แม้จะทำให้เกิดการพัฒนาทางอุตสาหกรรม สร้างความทันสมัย (modernization) ในเขตเมือง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง แต่ปัญหาความยากจนยังคงอยู่ ยิ่งไปกว่านั้น ความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายรายได้ และอัตราการว่างงานกลับเพิ่มสูงขึ้น การพัฒนาในแนวดังกล่าวได้รับการวิจารณ์อย่างรุนแรงว่าล้มเหลว^{3/} Dudley Seers ซึ่งเป็น

นักเศรษฐศาสตร์การพัฒนาคนหนึ่ง กล่าวว่า ทั่วโลกที่ประเทศยังไม่สามารถลดหรือ
ขจัดปัญหาความยากจน การว่างงาน และความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ เราไม่
สามารถกล่าวได้ว่าประเทศนั้น ๆ มีการพัฒนา แม้ว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร
จะสูงขึ้นเพียงไรก็ตาม^{4/} ในเอกสารของธนาคารโลกเองก็ยอมรับว่าความพยายามใน
การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโลกที่สามในรอบ 25 ปี (ค.ศ.1950-1975) ไม่
ประสบความสำเร็จในเรื่องดังกล่าว^{5/}

ดังนั้นในช่วงทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา พร้อม ๆ กับที่มีการเรียก
ประเทศที่พัฒนาน้อยกว่าใหม่ เช่นเรียกว่า “ประเทศกำลังพัฒนา” (developing
countries) หรือมีการแบ่งกลุ่มประเทศยากจน เช่นเรียกประเทศยากจนที่อยู่ในกลุ่ม
ประเทศโลกที่สามว่าประเทศโลกที่สี่ (fourth world countries) หรือเรียกประเทศที่ยาก
จนมากเหล่านี้ว่าประเทศที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุด (most seriously affected
countries : MSA) คำว่าการพัฒนาเศรษฐกิจก็ได้รับการนิยามใหม่ โดยเน้นถึงการยก
ระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้น^{6/} กล่าวคือการพัฒนาจะหมายถึง

- ก. การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ซึ่งหมายถึงการเพิ่ม
ผลผลิต เพิ่มปัจจัยการผลิต การเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพใน
การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต) และการดำรงรักษาระดับความ
เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เหมาะสมในระยะยาว
- ข. การลดหรือขจัดปัญหาความยากจน (เช่นด้วยการจัดให้มีสิ่งจำ
เป็นขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนให้พอเพียงโดยทั่วหน้ากัน)
การแก้ปัญหาหรือลดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันหรือความ
เหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ (ด้วยการส่งเสริมความเป็น
ธรรมในสังคมและส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ในด้าน
การต่อรอง ฯลฯ) การแก้ปัญหาการว่างงาน (ด้วยการเปลี่ยนแปลง
การจ้างงานและ/หรือ โครงสร้างและลักษณะการผลิต
เพื่อส่งเสริมการจ้างงานโดยทั่วไป ฯลฯ)
- ค. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม สถาบันที่เกี่ยวข้อง
กับการผลิต การกระจายผลผลิต สถาบันทางสังคมอื่น ๆ
รวมทั้งทัศนคติของประชาชน (เช่น การเปลี่ยนแปลง
โครงสร้างการผลิต การเปลี่ยนแปลงการจัดสรรปัจจัยการผลิต
การเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจ การ

กระจาย อำนาจในสังคมให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือกำหนดทิศทาง การพัฒนา หรือการตัดสินใจในทางการเมือง การส่งเสริม ความเป็นอิสระและสร้างทางเลือกหรือโอกาสให้กับประชาชน เช่น ด้วยการส่งเสริมการศึกษา การปรับเปลี่ยนทัศนคติใน สังคม เช่น ความเห็นแก่ตัว การเอาตัวเอาเปรียบ ฯลฯ)

ซึ่งทั้งหมดนี้ จะต้องเอื้ออำนวยหรือยังผลให้มีการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของคน ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้นโดย ทั่วหน้ากัน

กล่าวอย่างสั้น ๆ ในแนวคิดใหม่นี้ การพัฒนาเศรษฐกิจนอกจากจะ เน้นในเรื่องของการเจริญเติบโต (growth) ยังจะต้องเป็นการเจริญเติบโตพร้อม ๆ กับ การกระจายรายได้ที่เสมอภาคขึ้น (growth with equity) และยังคงมุ่งที่การแก้ปัญหา ความยากจนคือต้องเป็นการพัฒนาที่สามารถสนองความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ใน สังคม (economic development as meeting basic needs) พร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง สถาบัน และทัศนคติของคนในสังคมที่สัมพันธ์และเอื้ออำนวยต่อการ พัฒนาในแนวคิดกล่าว

จะเห็นได้ว่า ในแนวคิดใหม่นี้ การพัฒนาจะมุ่งเน้นที่คน คือเป็นการ มุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ ซึ่งเดนิส กูแล (Denis Goulet) กล่าวว่า จะ ต้องประกอบด้วย

1. การมีสิ่งจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิต (life-sustaining) อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และการปกป้องคุ้มครอง (protection) ที่พอเพียง
2. การที่มนุษย์มีความรู้สึกถึงศักดิ์ศรีหรือคุณค่าของตนเองและมีความนับถือตนเอง (self-esteem) และ
3. การที่มนุษย์มีอิสระที่จะเลือกและกำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนิน ชีวิตของตนเอง^{7/}

2. ดัชนีวัดการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพิจารณาว่าระบบเศรษฐกิจระบบใดระบบหนึ่งมีการพัฒนาหรือไม่ หรือพัฒนาในระดับใด ต้องอาศัยเครื่องชี้บ่งหรือดัชนีวัดการพัฒนา อย่างไรก็ดี ใน

ปัจจุบันยังไม่มีดัชนีตัวหนึ่งเพียงตัวเดียวที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าสามารถใช้เป็นดัชนีวัดการพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์ทั้งนี้เพราะ การพัฒนาเศรษฐกิจเน้นถึงการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้นโดยทั่วกัน การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กันในหลาย ๆ ด้านเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง สถาบัน และทัศนคติ ฯลฯ พร้อม ๆ กับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหรือการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม การลดความแตกต่างหรือเหลื่อมล้ำของรายได้ การแก้ไขปัญหา การว่างงานและความยากจน ตลอดจนการสร้างโอกาสทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ประชาชนโดยทั่วไป การพิจารณาระดับการพัฒนาของประเทศจึงต้องอาศัยเครื่องบ่งชี้หรือดัชนีหลายตัวประกอบกัน ดัชนีหรือเครื่องบ่งชี้ที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่

2.1 ดัชนีวัดการเจริญเติบโตหรือการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

2.1.1 การวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปโดยใช้ตัวเลขรายได้ประชาชาติและรายได้ประชาชาติต่อหัว

โดยที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หมายถึงการเพิ่มผลผลิตในระบบเศรษฐกิจในระยะยาว การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการเพิ่มปัจจัยการผลิตในระบบเศรษฐกิจ อันมีผลให้ผลผลิตมวลรวมประชาชาติที่แท้จริงหรือรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชาชนสูงขึ้น ดังนั้นการวัดระดับ (level) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะใช้ตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเบื้องต้นที่แท้จริง (real gross national product : GNP) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติสุทธิที่แท้จริง (real net national product : NNP) หรือรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชาชน (real per capita income : PI) เป็นสำคัญ

เราใช้ตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเบื้องต้นที่แท้จริง (GNP) และตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติสุทธิที่แท้จริง (NNP = GNP - ค่าเสื่อมราคา) ซึ่งแสดงถึงมูลค่าที่แท้จริงของผลผลิตทั้งหมดของประเทศในรอบระยะเวลา 1 ปี เพราะตัวเลขในรูปที่เป็นมูลค่าที่แท้จริง⁸⁾ แสดงถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าตัวเลขที่เป็นมูลค่าทางการเงิน ซึ่งไหวตัวตามการเคลื่อนไหวของระดับราคา นอกจากนี้มูลค่าที่แท้จริงยังแสดงถึงความสามารถในการยกระดับสวัสดิการในการบริโภคที่แท้จริงของสังคม ไม่ใช่เป็นเพียงการเพิ่มขึ้นในระดับราคาสินค้าอย่างใดก็ได้ เนื่องจากตัวเลขเหล่านี้เป็นตัวเลขมวลรวม (aggregate) ไม่ได้แสดงถึง

อำนาจซื้อโดยทั่วไปของประชาชนแต่ละคน (ถ้าประชาชนเพิ่มในอัตราสูงกว่าความสามารถในการเพิ่มการผลิตของประเทศ สวัสดิการของประชาชนย่อมไม่เพิ่มขึ้น) นักเศรษฐศาสตร์ จึงนิยมใช้ตัวเลขรายได้ต่อหัวที่แท้จริงหรือรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยเป็นดัชนีวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่า เพราะการเพิ่มขึ้นในรายได้ต่อหัวเป็นการเพิ่มอำนาจซื้อของประชาชนโดยทั่วไป อันจะเป็นแรงกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจหรือก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อเนื่องกันไป

ตัวเลขรายได้ต่อหัวที่แท้จริง คืออัตราส่วนระหว่างรายได้ที่แท้จริงและจำนวนประชากร ซึ่งอาจจะคำนวณโดยการเอา GNP หาดด้วยจำนวนประชากร (ซึ่งจะได้ตัวเลขในรูปของผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นต่อหัว) หรือโดยการเอา NNP หาดด้วยจำนวนประชากร (ซึ่งจะได้ตัวเลขในรูปของผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิต่อหัว) หรือโดยการเอาตัวเลขรายได้ประชาชาติหรือ national income (NI = NNP - ภาษีทางอ้อม) หาดด้วยจำนวนประชากร (ซึ่งจะได้ตัวเลขรายได้ประชาชาติต่อหัว) ก็ได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อตัดปัญหาความยุ่งยากในการคำนวณค่าเสื่อมราคาและภาษีทางอ้อม มักนิยมที่จะใช้ตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นต่อหัว (GNP per capital: $\frac{\text{GNP}}{\text{population}}$) เป็นตัวเลขรายได้ต่อหัวที่ใช้วัดระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ทั้งนี้โดยอาจจะใช้วัดระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศใดประเทศหนึ่งเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป เช่น เปรียบเทียบรายได้ต่อหัวของคนไทยในปีต่าง ๆ (ดูตารางที่ 2.1) หรือเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวของคนไทยกับประเทศอื่น ๆ (ดูตารางที่ 2.2) เป็นต้น

ตารางที่ 2.1

ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP) ราคาคงที่ปี 2531
และผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวในราคาประจำปี (GDP per capita) ของคนไทย
เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2531- พ.ศ. 2535

	พ.ศ. 2531	พ.ศ. 2532	พ.ศ. 2533	พ.ศ. 2534	พ.ศ. 2535
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัว(บาท)	28,712	33,633	39,069	44,264	49,053
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (ล้านบาท)	1,559,804	1,749,952	1,953,382	2,117,582	2,285,339

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : รายได้ประชาชาติของประเทศไทย ฉบับ พ.ศ. 2535 (กรุงเทพมหานคร, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

ตารางที่ 2.2

GNP per capita ของคนไทยในปี พ.ศ. 2531 และ 2537
เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ

ประเทศ	GNP per capita (\$)	
	2531	2537
บังกลาเทศ	170	220
จีน	330	530*
อินโดนีเซีย	440	820
ฟิลิปปินส์	630	950
ไทย	1,000	2,410
มาเลเซีย	1,940	3,480
เกาหลีใต้	3,600	8,260
ออสเตรเลีย	12,340	18,000
อังกฤษ	12,810	18,340
ฮ่องกง	9,220	21,650
สิงคโปร์	9,070	22,500
คูเวต	13,400	19,420
ฝรั่งเศส	16,090	23,420
สหรัฐอเมริกา	19,300	25,880
ญี่ปุ่น	21,020	34,630
สวีตเซอร์แลนด์	27,500	37,930

ที่มา : World Development Report 1990, 1996 table 1

* ค่าประมาณการ

ในกรณีที่ต้องการวัดความเร็ว (speed) หรืออัตรา (rate) ของการเปลี่ยนแปลงรายได้หรือความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เราจะใช้ตัวเลขอัตราการเพิ่ม⁹ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัว (GNP per capital growth rate) หรืออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (gross domestic product growth rate : GDP growth rate)¹⁰ ซึ่งแสดงถึงอัตราเพิ่มของการผลิตในประเทศ ทั้งนี้โดยอาจใช้เปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงเวลาต่าง ๆ หรือเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ (ดูตารางที่ 2.3 และตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.3

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย พ.ศ. 2531-2535 (ราคาคงที่ปี 2531)

	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2531	พ.ศ. 2532	พ.ศ. 2533	พ.ศ. 2534	พ.ศ. 2535
ผลิตภัณฑ์ ประชา ชาติ เบื้องต้น (GDP)	9.5	13.29	12.19	11.62	8.41	7.92

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายได้ประชาชาติของประเทศไทย ฉบับ พ.ศ. 2535

ตารางที่ 2.4

เปรียบเทียบอัตราเพิ่ม GNP per capita และ GDP ของไทยกับประเทศต่าง ๆ

ประเทศ	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี (%)			
	GNP per capita		GDP	
	2508-3531	2528-2537	2523-2531	2533-2537
บังคลาเทศ	0.4	2.0	3.7	4.2
จีน	5.4	7.8	10.3	12.9
อินโดนีเซีย	4.3	6.0	5.1	7.6
ฟิลิปปินส์	1.6	1.7	0.1	1.6
ไทย	4.0	8.6	6.0	8.2
มาเลเซีย	4.0	5.6	4.6	8.4
เกาหลีใต้	6.8	7.8	9.9	6.6
ออสเตรเลีย	1.7	1.2	3.3	3.4
อังกฤษ	1.8	1.3	2.8	0.8
ฮ่องกง	6.3	-	7.3	5.7
สิงคโปร์	7.2	6.1	5.7	8.3
สหรัฐอเมริกา	1.6	1.3	3.3	2.5
ญี่ปุ่น	4.3	3.2	3.9	1.2
สวีเดน	1.5	0.5	1.9	0.1

ที่มา : World Development Report 1990, 1996 table 1,2

โดยทั่วไป เราจะสนใจทั้งตัวเลขที่วัดระดับการพัฒนาและ
อัตราการพัฒนา ประเทศที่มีระดับผลผลิตหรือรายได้ต่ำ ย่อมรู้สึกดีถ้ามีอัตราการเพิ่ม
ของรายได้สูง อย่างไรก็ตาม การพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตก็ต้องระวัง ตัวอย่างเช่น
จากตารางที่ 2.2 เราจะเห็นว่ารายได้ต่อหัวของประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกาสูง
กว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย แต่จากตารางที่ 2.4 เราจะเห็นว่าในช่วง 23

ปี (2508-2531) ที่ผ่านม้อัตราการเจริญเติบโตของประเทศไทยสูงกว่าสหรัฐอเมริกาคือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 4.0% เทียบกับ 1.6% ถ้าประเทศไทยสามารถรักษ้อัตราการเจริญเติบโตในระดับนี้และถ้าสหรัฐไม่สามารถเพิ่มอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ เราอาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยสามารถขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าโดยเปรียบเทียบ (relatively well) แต่จริง ๆ แล้ว การกล่าวเช่นนั้นต้องระวังมาก เพราะประเทศไทยจะขยายตัวได้ช้ากว่ามากในรูปสัมบูรณ์ (absolute term) เช่น ในขณะที่รายได้ต่อหัวของชาวอเมริกันจะเพิ่มเป็น \$ 114,565 ในปี พ.ศ. 2543 แต่รายได้ต่อหัวของชาวไทยจะเพิ่มเป็น \$ 56,693 ในปี พ.ศ. 2543¹¹ (ถ้ามีอัตราเพิ่มเท่ากับ 1.6% และ 4.0% ตามลำดับ) ซึ่งเราจะเห็นว่าช่วงห่าง (gap) ระหว่างรายได้จะขยายกว้างขึ้นมาก คือจะมีช่วงห่างระหว่างรายได้เพิ่มเป็น \$ 57,872 (114,565-56,693) ในปี 2543 แทนที่จะห่างกันแค่ \$18,300 (19,300 - 1,000) ในปี 2531 ในกรณีที่ประเทศกำลังพัฒนาที่เรากำลังพิจารณา มีอัตราการเจริญเติบโตที่ต่ำ ช่องว่างหรือช่วงห่างของรายได้จะยิ่งขยายตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตามในเรื่องผลของช่องว่างระหว่างรายได้ต่อสภาพความเป็นอยู่ของคนในประเทศ ยังต้องมีการพิจารณาในเรื่องอำนาจซื้อและมาตรฐานการครองชีพของประชาชน ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

2.1.2 ความบกพร่องและจุดอ่อนของตัวเลขรายได้ประชาชาติ และรายได้ประชาชาติต่อหัวในการวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของคนในสังคม

ในการวัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ดัชนีดังกล่าวข้างต้นอาจจะมีปัญหาความไม่สมบูรณ์หรือข้อบกพร่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำไปใช้เป็นดัชนีในการเปรียบเทียบระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ข้อบกพร่องและจุดอ่อนดังกล่าวได้แก่

ก. ความบกพร่องคลาดเคลื่อนของตัวเลข อันเนื่องมาจากการคำนวณและวิธีหรือหลักในการคำนวณที่แตกต่างกัน การคำนวณตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ และจำนวนประชากรของประเทศอาจจะผิดพลาดเนื่องมาจากการขาดประสิทธิภาพในการเก็บข้อมูล หรือวิธีการคำนวณ หรือหลักเกณฑ์ในการคำนวณผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นในแต่ละประเทศอาจจะแตกต่างกัน นอกจากนี้รายการที่รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งใน

ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นอาจจะแตกต่างกัน ทำให้มีปัญหาในการเปรียบเทียบระหว่างประเทศ เช่น ในประเทศกำลังพัฒนา กิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายประเภทมิได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในบัญชีประชาชาติเหมือนประเทศที่พัฒนาแล้ว เพราะกิจกรรมนั้น ๆ ไม่ได้ผ่านตลาด ตัวอย่างเช่น มูลค่าผลิตผลทางด้านบริการที่ใช้บริโภคในครัวเรือนของเกษตรกรเอง งานบริการในครัวเรือนโดยสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลตอบแทนทางการเงิน กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการ (informal sector activities) เช่น ห่วยใต้ดิน การลักลอบขนสินค้า ฯลฯ การไม่นำรายการเหล่านี้รวมเป็นส่วนหนึ่งในบัญชีรายได้ประชาชาติ ทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติหรือรายได้ประชาชาติต่ำกว่าความเป็นจริง

ข. ปัญหาในการเปรียบเทียบความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อันเนื่องมาจากอัตราแลกเปลี่ยน ความแตกต่างในอำนาจซื้อของเงิน มาตรฐานการครองชีพและโครงสร้างหรือรูปแบบการบริโภคของประชาชน

ในการเปรียบเทียบความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เราต้องแปลงค่าตัวเลขมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติ หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวให้อยู่ในรูปเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งก่อน (ซึ่งโดยทั่วไปจะแปลงให้อยู่ในรูปของเงินดอลลาร์) ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราสูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง จะมีผลให้ตัวเลขค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติ หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัว สูงหรือต่ำเกินไปด้วย หรือถ้าอัตราแลกเปลี่ยนมีหลายอัตรา ก็มีปัญหว่าควรใช้อัตราใด นอกจากนี้ ถ้าอำนาจซื้อของเงินและมาตรฐานการครองชีพของคนในแต่ละประเทศแตกต่างกัน และ/หรือ ชนิดคุณภาพ ราคาของสินค้าและบริการที่มีเพื่อสนองความต้องการในประเทศต่าง ๆ แตกต่างกัน การนำเอามูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติหรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวมาเปรียบเทียบกัน ย่อมไม่อาจชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหรือสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคม เช่น รายได้ของคนไทยที่สามารถใช้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างเพียงพอ (ภายใต้อำนาจซื้อที่เป็นอยู่ของเงินบาท มาตรฐานการครองชีพแบบไทย ๆ และโครงสร้างการบริโภคแบบที่เป็นอยู่ของคนไทย) เมื่อแปลงเป็นจำนวนเงินดอลลาร์จะไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายซื้อปัจจัยสี่ในสหรัฐอเมริกา แต่ก็มีได้หมายความว่า คนไทยมีความเป็นอยู่ที่เลวร้ายมาก เมื่อเทียบกับสหรัฐตามที่ค่าตัวเลขรายได้ประชาชาติของสองประเทศนี้บ่งชี้

ค. ปัญหาการใช้ตัวเลขรายได้ต่อหัวหรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวในการวัดสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป

ตัวเลขรายได้ประชาชาติต่อหัว หรือตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวเป็นตัวเลขที่เกิดจากการคำนวณทางคณิตศาสตร์ โดยเอามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมหารด้วยจำนวนประชากร ดังนั้น การที่ตัวเลขรายได้ประชาชาติต่อหัวของประชากรสูงขึ้น ย่อมมิได้แสดงว่าในความเป็นจริงคนทุก ๆ คนในสังคม มีอำนาจซื้อหรือมีความเป็นอยู่ดีขึ้นโดยทั่วหน้ากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าระบบเศรษฐกิจมีความเหลื่อมล้ำหรือไม่เป็นธรรมในด้านการกระจายรายได้อย่างมาก ดังนั้นการเปรียบเทียบรายได้ประชาชาติต่อหัวของประชาชนในช่วงเวลาต่าง ๆ ในประเทศหนึ่ง ๆ หรือการเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวของประชาชนระหว่างประเทศเพื่อคุณภาพความเป็นอยู่ของคนจะมีความหมายและเป็นประโยชน์จริง ต้องมีเงื่อนไขว่า การกระจายรายได้ในระบบเศรษฐกิจนั้น ๆ มีความเสมอภาคกัน หรือมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้น้อย นอกจากนี้โดยที่การเพิ่มผลผลิตในระบบเศรษฐกิจหรือการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจอาจก่อให้เกิดผลในทางลบต่อสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคม (เช่น ปัญหาสภาพแวดล้อม การเอาเปรียบ เห็นแก่ตัว เป็นต้น) เราจึงต้องระวังในการใช้ตัวเลขหรือดัชนีเหล่านี้ในการชี้บ่งถึงสภาพความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิต

2.1.3 การแบ่งกลุ่มประเทศต่าง ๆ ในโลกโดยใช้ตัวเลขรายได้ประชาชาติ

แม้ว่าตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติหรือรายได้ประชาชาติ และผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวหรือรายได้ต่อหัวจะมีปัญหาในการใช้วัดการพัฒนา ดังกล่าว นักเศรษฐศาสตร์ก็ยังนิยมที่จะใช้ตัวเลขเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในการวัดการพัฒนา นอกจากนี้ยังใช้ตัวเลขรายได้ต่อหัวในการจัดแบ่งประเทศต่าง ๆ ในโลกว่าเป็นประเทศพัฒนาหรือกำลังพัฒนา หรือมีระดับความยากจนในระดับใดตัวอย่างเช่น ธนาคารโลกได้เคยแบ่งประเทศในโลกเป็น 5 กลุ่ม^{12/} คือ กลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำ กลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง กลุ่มประเทศรายได้สูงที่ส่งออกน้ำมัน กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมที่ใช้ระบบตลาด และกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมที่ไม่ใช้ระบบตลาด แต่ปัจจุบันธนาคารโลกได้แบ่งประเทศในโลกเป็น 3 กลุ่มตามรายได้^{13/} ดังนี้

-กลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำ (low income economies) คือ ประเทศที่มีรายได้ต่อหัวต่ำกว่า \$545 (ในปี พ.ศ. 2531) มีทั้งหมด 42 ประเทศ ได้แก่ แทนซาเนีย เยเมน เอธิโอเปีย โมซัมบิก บังกลาเทศ จีน อินเดีย เวียดนาม ปากีสถาน

ศรีลังกา กัมพูชา เป็นต้น ต่อมาในปี 2537 ธนาคารโลก กำหนดว่า ประเทศที่มีรายได้อยู่ในกลุ่มนี้จะหมายถึงกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า \$ 725 ที่มีทั้งหมด 51 ประเทศ

-กลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (middle income economies) คือประเทศที่มีรายได้สูงกว่า \$ 545 แต่ต่ำกว่า \$ 6,000 (ในปี 2531) ทั้งนี้โดยแบ่งเป็นกลุ่มรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ (lower middle income economies) ซึ่งมีรายได้สูงกว่า \$ 545 แต่ต่ำกว่า \$ 2,200 จำนวน 37 ประเทศ เช่น ประเทศไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ จาไมกา ตุรกี จอร์แดน เม็กซิโก บราซิล นิการากัว เป็นต้น และกลุ่มรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง (higher middle income economies) ซึ่งมีรายได้สูงกว่า \$ 2,200 แต่ต่ำกว่า \$ 6,000 จำนวน 17 ประเทศ เช่น ฮังการี อาเจนตินา ยูโกสลาเวีย ลิเบีย อิหร่าน อิรัก โอมาน เป็นต้น

ตั้งแต่ปี 2537 รายได้ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ จะอยู่ในช่วง \$ 726-\$ 2,895 ซึ่งจะมีทั้งหมด 40 ประเทศ ส่วนรายได้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงจะอยู่ในช่วง \$ 2,896-\$ 8,955 ประเทศที่มีรายได้ช่วงนี้มีทั้งหมด 17 ประเทศ

-กลุ่มประเทศรายได้สูง (high income economies) คือประเทศต่าง ๆ ที่มีรายได้สูงกว่า \$ 6,000 (ในปี 2531) รวม 25 ประเทศ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ฮ่องกง ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อังกฤษ ญูเวต สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมันนี สวีเดน ญี่ปุ่น สวิสเซอร์แลนด์ เป็นต้น ตั้งแต่ปี 2537 รายได้ระดับสูงคือรายได้ที่มากกว่า \$ 8,956 ซึ่งมีประเทศในกลุ่มนี้รวม 25 ประเทศเหมือนเดิม

ประเทศกำลังพัฒนาจะหมายรวมถึงกลุ่มประเทศรายได้ต่ำ

กลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง (และกลุ่มประเทศรายได้สูงบางประเทศ เช่น ซาอุดีอาระเบีย ญูเวต ซึ่งแม้จะมีรายได้สูงเพราะการส่งออกน้ำมัน แต่ลักษณะโครงสร้างหลาย ๆ อย่างในประเทศทั้งทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร)

2.1.4 ดัชนีหรือเครื่องบ่งชี้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

นอกเหนือจากตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติและผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัว ยังมีดัชนีอื่น ๆ ที่ใช้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่

ก. การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างการผลิต โดยพิจารณา
สัดส่วนการผลิตในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ
ในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

โดยทั่วไปสำหรับประเทศกำลังพัฒนา เมื่อมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สัดส่วนของผลผลิตทางเกษตรในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะลดลง และสัดส่วนของผลผลิตด้านอุตสาหกรรมและบริการจะเพิ่มขึ้น สำหรับประเทศพัฒนาแล้ว สัดส่วนของสาขาบริการจะสูงขึ้นเมื่อระบบเศรษฐกิจขยายตัว (ดูตารางที่ 2.5)

ตารางที่ 2.5
เปรียบเทียบโครงสร้างการผลิตของประเทศต่าง ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2508, 2529 และ 2537

ประเทศ	ร้อยละของการกระจายผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน (GDP)											
	GDP (ล้านดอลลาร์)				เกษตรกรรม			อุตสาหกรรม			บริการ	
	2508	2529	2537	2508	2529	2537	2508	2529	2537	2508	2529	2537
บังกลาเทศ	4,380	15,460	26,164	53	47	30	11	14	18	36	39	52
จีน	65,590	271,880	522,172	39	31	21	38	46	47	23	23	32
อินโดนีเซีย	3,830	75,300	174,640	56	26	17	13	32	41	31	42	42
ฟิลิปปินส์	6,010	30,540	64,162	26	26	22	28	32	33	46	42	45
ไทย	4,050	41,750	143,209	35	17	10	23	30	39	42	53	51
ออสเตรเลีย	24,050	184,940	331,990	9	5	3	39	34	30	51	62	67
อังกฤษ	88,520	468,290	1,017,306	3	2	2	46	43	32	51	55	66
ฝรั่งเศส	99,660	724,200	1,330,381	8	4	2	39	34	28	53	63	70
สหรัฐอเมริกา	701,670	4,185,490	6,648,013	3	2	..	38	31	..	59	67	..
ญี่ปุ่น	91,110	1,955,650	4,590,971	9	3	2	43	41	40	48	56	58

ที่มา : World Development Report 1988, 1996

จากตารางที่ 2.5 จะเห็นว่า ในกรณีของประเทศไทย สัดส่วนของผลผลิตทางการเกษตรใน GDP ลดลงจากร้อยละ 35 ในปี 2508 เหลือร้อยละ 17 ในปี 2529 เหลือร้อยละ 10 ในปี 2537 ในขณะที่สัดส่วนของผลผลิตด้านอุตสาหกรรมและบริการเพิ่มสูงขึ้น ในประเทศอุตสาหกรรม เช่น ญี่ปุ่น สัดส่วนของบริการเพิ่มขึ้น ในขณะที่ภาคเกษตรและอุตสาหกรรมลดลง

ข. การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอาชีพของประชาชน

โดยทั่วไป เมื่อระบบเศรษฐกิจขยายตัว โครงสร้างอาชีพของประชากรจะเปลี่ยนแปลงไปสัมพันธ์กับการขยายตัวในโครงสร้างการผลิต นั่นคือสำหรับประเทศกำลังพัฒนาสัดส่วนของประชากรที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและบริการจะเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ประชากรที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับสาขาเกษตรจะลดลง

ค. การใช้พลังงานโดยเฉลี่ย (energy consumption per capita)

เมื่อมีการขยายตัวในทางเศรษฐกิจ ย่อมหมายความว่า การใช้พลังงานในระบบเศรษฐกิจจะสูงขึ้น (ดูตารางที่ 2.6) นั่นคือเมื่อเวลาผ่านไปประเทศต่าง ๆ จะมีการใช้พลังงานต่อหัวเพิ่มขึ้นอย่างไรก็ดี เมื่อประเทศมีการพัฒนามากขึ้นไปอีก การใช้พลังงาน จะเพิ่มในอัตราลดลงเพราะการพัฒนาที่มากขึ้นทำให้มีการประหยัดพลังงานได้ดีขึ้น

ตารางที่ 2.6

การใช้พลังงานโดยเฉลี่ยของประชาชนบางประเทศ
ในปี 2508 เปรียบเทียบกับปี 2529และปี 2537

ประเทศ	การใช้พลังงานต่อหัวของประชาชน (หน่วย : พลังงานที่ได้จาก 1 กิโลกรัมน้ำมัน)		
	2508	2529	2537
จีน	178	580	647
อินเดีย	100	211	243
ศรีลังกา	106	162	111
ฟิลิปปินส์	160	244	364
ไทย	82	331	770
มาเลเซีย	313	784	1,711
ซาอุดีอาระเบีย	1,759	3,098	4,744
สิงคโปร์	670	4,464	6,556
อังกฤษ	3,481	3,750	3,754
สหรัฐอเมริกา	6,535	7,655	7,905
ญี่ปุ่น	1,474	3,306	3,825

ที่มา : World Development Report 1990, 1996

ง. จำนวนประชากรในเขตเมือง และอัตราเพิ่มของประชาชน
ในเขตเมือง (urbanization)

การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจกระตุ้นให้เกิดการย้ายถิ่นและ
อพยพมายังศูนย์ของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในเขตเมือง เพื่อแสวงหารายได้
และโอกาสต่าง ๆ ในชีวิต ดังนั้นจำนวนประชากรในเขตเมืองจะมีมากขึ้น และอัตรา
เพิ่มของประชากรในเขตเมืองก็มักจะสูงขึ้น (ดูตารางที่ 2.7) ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่า ระบบ
เศรษฐกิจนั้น ๆ สามารถกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่นและทำให้เกิดความเป็นเมืองใน
เขตชนบทได้มากขึ้นเพียงไร จากตารางจะเห็นว่าในปี 2531 ประชากรในเขตเมือง

ในประเทศไทยมีถึง 21% ของประชาชนทั้งหมด แต่ในปี 2537 จำนวนประชาชน
 ในเขตเมืองเหลือ 20% ของประชาชนทั้งประเทศ ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อมูลอัตราเพิ่ม ซึ่ง
 แสดงว่าการย้ายถิ่นเพิ่มในอัตราที่ลดลง

ตารางที่ 2.7

จำนวนประชากรในเขตเมืองและอัตราเพิ่มเฉลี่ยของประชาชน
 ในเขตเมืองในประเทศต่าง ๆ

ประเทศ	จำนวนประชากรในเขตเมือง			
	คิดเป็นร้อยละของประชากรทั้งหมด		อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี	
	2531	2537	(2523-2531)	(2533-2537)
บังกลาเทศ	13	18	5.6	4.9
อินเดีย	27	27	4.0	2.9
อินโดนีเซีย	27	34	4.8	3.8
ฟิลิปปินส์	41	53	3.7	4.4
ไทย	21	20	4.7	2.4
มาเลเซีย	41	53	4.9	4.0
ซาอุดีอาระเบีย	76	80	5.8	4.1
สิงคโปร์	100	100	1.1	2.0
คูเวต	95	90	5.1	-5.4
อังกฤษ	92	89	0.4	0.4
สหรัฐอเมริกา	74	74	1.0	1.3
ญี่ปุ่น	77	76	0.7	0.4

ที่มา : World Development Report 1990,1996